

UDKAST

Forslag

til

Lov om ændring af lov om forsvarets formål, opgaver og organisation m.v.
(Forsvarets rådighed over ejendom samt
fortrolighed i forbindelse med undersøgelser af havarier m.v.)

§ 1

I lov om forsvarets formål, opgaver og organisation m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 582 af 24. maj 2017, som ændret ved § 3 i lov nr. 708 af 8. juni 2018 og § 1 i lov nr. 714 af 20. juni 2025, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 15 a indsættes:

»§ 15 b. Forsvarsministeren kan fastsætte regler om undersøgelser af ulykker og havarier m.v., hvor militære fartøjer eller luftfartøjer er involveret. Der kan i den forbindelse fastsættes regler om fortrolighed af oplysninger, der indgår i sådanne undersøgelser, herunder oplysninger, der stammer fra vidneforklaringer, og om, at adgangen til aktindsigt i sådanne oplysninger afskæres.«

2. I § 17, stk. 2, 1. pkt., ændres »borgerne« til: »enhver«, og »deres« ændres til: »sin«.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. juli 2026.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som henholdsvis de færøske og de grønlandske forhold tilsiger.

UDKAST

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning og baggrund
2. Lovforslagets hovedpunkter
- 2.1. Forsvarets rådighed over ejendom under krig eller andre ekstraordinære forhold
- 2.1.1. Gældende ret
- 2.1.2. Forsvarsministeriets overvejelser
- 2.1.3. Den foreslåede ordning
- 2.2. Undersøgelser af ulykker og havarier m.v.
- 2.2.1. Gældende ret
- 2.2.1.1. Undersøgelser af ulykker og havarier m.v. på søfartsområdet
- 2.2.1.2. Undersøgelser af ulykker og havarier m.v. på luftfartsområdet
- 2.2.2. Forsvarsministeriets overvejelser
- 2.2.3. Den foreslåede ordning
3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
5. Administrative konsekvenser for borgerne
6. Klimamæssige konsekvenser
7. Miljø- og naturmæssige konsekvenser
8. Forholdet til EU-retten
9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
10. Sammenfattende skema

UDKAST

1. Indledning og baggrund

Danmark står over for det mest alvorlige risiko- og trusselsbillede i årtier.

Regeringen følger nøje udviklingen i den sikkerhedspolitiske situation og de trusler, som Danmark står over for, og overvejer løbende behovet for at tilpasse lovgivningens rammer, således at de bedst muligt understøtter Forsvarets opgaveløsning, også i tilfælde af krig eller andre ekstraordinære forhold.

Med dette lovforslag foreslås en udvidelse af Forsvarets muligheder for at ekspropriere ejendom i tilfælde af krig eller andre ekstraordinære forhold. Efter de gældende regler skal borgere under krig eller andre ekstraordinære forhold – mod fuld erstatning – stille deres ejendom til rådighed for landets forsvar efter regler, der fastsættes af forsvarsministeren.

Virksomheder, selvejende institutioner, offentlige myndigheder, foreninger, fonde og øvrige organisationer er derimod ikke underlagt en tilsvarende forpligtelse til at stille deres ejendom til rådighed for Forsvaret under krig eller andre ekstraordinære forhold. Dette til trods for, at netop ejendom tilhørende virksomheder, selvejende institutioner, offentlige myndigheder, foreninger, fonde og øvrige organisationer, såsom eksempelvis skoler, idræts- og lagerhaller m.v., vil kunne være særskilt nødvendig at benytte i en situation, hvor Forsvaret eksempelvis måtte have behov for at flytte store koncentrationer af personel og materiel til strategisk relevante områder i landet. Tilsvarende vil muligheden for at anvende infrastruktur, såsom eksempelvis havne og lufthavne, kunne have afgørende betydning for, at Forsvaret kan løse sine opgaver i tilfælde af krig eller andre ekstraordinære forhold.

Det er derfor efter Forsvarsministeriets opfattelse uhensigtsmæssigt, at Forsvaret i de allermest alvorlige scenarier kun er sikret mulighed for at råde over borgeres ejendom. På den baggrund foreslås det med lovforslaget, at pligten til – mod fuld erstatning – at stille sin ejendom til rådighed for Forsvaret under krig eller andre ekstraordinære forhold fremadrettet skal gælde enhver.

Med lovforslaget foreslås det endvidere at sikre fortroligheden af oplysninger, som indgår i undersøgelser af ulykker og havarier m.v., der foretages af Forsvarets havari- og undersøgelseskommissioner. Kvaliteten af kommissionernes arbejde beror bl.a. på de interviews, der gennemføres med medarbejdere, der er involveret i et havari eller en ulykke. For at skabe større incitament til, at de involverede personer bidrager med alle relevante oplysninger, er det vigtigt, at kommissionerne kan betrygge de interviewede personer i, at deres oplysninger ikke vil blive videregivet til andre myndigheder, såsom eksempelvis Forsvarsministeriets Auditørkorps eller politiet.

UDKAST

Lovforslaget indfører på den baggrund mulighed for, at forsvarsministeren kan fastsætte regler for det undersøgelsesarbejde, som foretages af Forsvarets havari- og undersøgelseskommisioner, når militære fartøjer eller militære luftfartøjer er involveret i ulykker og havarier m.v. Der vil i den forbindelse kunne fastsættes regler om fortrolighed af oplysninger, der indgår i undersøgelserne, herunder eksempelvis vidneforklaringer, og om, at adgangen til aktindsigt i sådanne oplysninger afskæres.

Med lovforslaget gives således mulighed for at beskytte vidneforklaringer mod udlevering som led i aktindsigt eller videregivelse til eksempelvis retshåndhævende myndigheder. Den foreslåede ændring vil skulle sikre, at havariundersøgelserne, som har til formål at højne sikkerheden til søs og i luften, baseres på det bedst mulige vidensgrundlag, idet de involverede personer eksempelvis ikke vil skulle frygte, at oplysningerne efterfølgende vil kunne blive brugt imod dem i forbindelse med strafferetlig forfølgning.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Forsvarets rådighed over ejendom under krig eller andre ekstraordinære forhold

2.1.1. Gældende ret

Efter grundlovens § 73, stk. 1, er ejendomsretten ukrænkelig. Ingen kan tilpligtes at afstå sin ejendom, uden hvor almenvellet kræver det. Det kan kun ske ifølge lov og mod fuldstændig erstatning.

Udtrykket »ejendom« i grundlovens § 73 må forstås i vid betydning. Det er således almindeligt antaget, at bestemmelsen ikke alene beskytter ejendomsret i traditionel forstand. Omfattet af grundlovens ejendomsbegreb er således også ejendomsret til løsøre, rene fordringsrettigheder, immaterialrettigheder, næringsrettigheder samt begrænsede rådighedsrettigheder, såsom brugsrettigheder, servitutter og panterrettigheder samt rettigheder i henhold til private aftaler.

Lov om forsvarets formål, opgaver og organisation m.v. (forsvarsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 582 af 24. maj 2017, som ændret ved § 3 i lov nr. 708 af 8. juni 2018 og § 1 i lov nr. 714 af 20. juni 2025, fastsætter i § 17 bl.a. regler om Forsvarets rådighed over ejendom under krig eller andre ekstraordinære forhold. Reglerne udgør en hjemmel til ekspropriation af ejendom i overensstemmelse med grundlovens § 73, stk. 1.

Det følger af forsvarslovens § 17, stk. 2, jf. stk. 1, at borgerne under krig eller andre ekstraordinære forhold mod fuld erstatning skal stille deres ejen-

UDKAST

dom til rådighed for landets forsvar efter regler, der fastsættes af forsvarsministeren. Efter bestemmelsen fastsættes erstatningen efter tilsvarende regler, som er indeholdt i beredskabsloven.

Det følger af beredskabslovens § 38, stk. 5, at i mangel af mindelig overenskomst afgør taksationsmyndighederne efter lov om offentlige veje spørgsmålet om erstatning for ekspropriation, jf. lovbekendtgørelse nr. 314 af 3. april 2017, som ændret ved § 3 i lov nr. 144 af 28. februar 2018 og § 3 i lov nr. 715 af 20. juni 2025. Ved ekspropriation af andet end fast ejendom anvendes loven tilsvarende.

Frem til 1960 fandt bestemmelsen i forsvarslovens § 17, stk. 2, alene anvendelse under krig, men ved § 18, stk. 2, i lov nr. 137 af 31. marts 1960 om forsvarets organisation m.v. blev bestemmelsen udvidet til også at finde anvendelse under ekstraordinære forhold.

Der findes ikke i forsvarsloven eller forarbejderne hertil en klar og entydig definition af begrebet »ekstraordinære forhold«. Mere generelt kan det imidlertid antages, at man kan definere begrebet som forhold, hvor statens handelfrihed og sikkerhed er truet, uden at der er tale om egentlig krig.

Bestemmelsen må under alle omstændigheder antages at være tiltænkt et ganske snævert anvendelsesområde.

Hvad der forstås ved begrebet »ejendom« er heller ikke entydigt beskrevet i forsvarsloven eller forarbejderne til denne. I fravær af klare indikationer på det modsatte må begrebet antages at skulle forstås i overensstemmelse med grundlovens ejendomsbegreb, der bl.a. omfatter fast ejendom, løsøre og immaterielle rettigheder.

Forsvarslovens § 17, stk. 2, er udmøntet i bekendtgørelse nr. 235 af 28. april 1976 om pligt til under krig eller andre ekstraordinære forhold at stille ejendom til rådighed for det militære forsvar.

Forpligtelsen i forsvarslovens § 17, stk. 2, til at stille ejendom til rådighed for Forsvaret gælder alene borgere og omfatter dermed ikke virksomheder, selvejende institutioner, offentlige myndigheder, foreninger, fonde og øvrige organisationer.

De nævnte organisationer m.v. er dog omfattet af lov nr. 228 af 8. april 1992 om tilvejebringelse af befordringsmidler til det militære forsvar og civilforsvaret, der bl.a. regulerer Forsvarets udskrivning af befordringsmidler.

Det fremgår af lovens § 1, stk. 1, at ejere af befordringsmidler af enhver art (motorkøretøjer, luftfartøjer, flydende materiel m.v.) er forpligtet til at stille

UDKAST

disse til rådighed for det militære forsvar og civilforsvaret i tilfælde af krig eller krise samt ved mønstringer eller øvelser af særlig art.

Lov om tilvejebringelse af befordringsmidler til det militære forsvar og civilforsvaret regulerer alene tilvejebringelse af befordringsmidler, og loven vil således ikke finde anvendelse i forhold til øvrig ejendom tilhørende virksomheder, selvejende institutioner, offentlige myndigheder, foreninger, fonde og øvrige organisationer.

Indkvarteringsloven, lov nr. 91 af 29. marts 1924 med senere ændringer, skelner heller ikke mellem privat og offentlig ejendom.

Loven fastsætter bl.a. regler om ekstraordinær indkvartering for militære styrker, som skal indkvarteres uden for deres garnison, herunder om, hvilke fornødenheder der mod godtgørelse skal ydes de militære styrker. Der er eksempelvis tale om kvarterer med eller uden bespisning, staldrum, vagt- og arrestlokaler, sygelokaler samt samlings- og øvepladser.

Indkvarteringsloven finder således kun anvendelse, for så vidt angår nærmere bestemte genstande og ydelser, der kræves til brug for indkvartering af Forsvarets personel og materiel, men ikke mere generelt i forhold til Forsvarets mulighed for at råde over ejendom tilhørende virksomheder, selvejende institutioner, offentlige myndigheder, foreninger, fonde og øvrige organisationer.

I visse tilfælde vil Forsvaret have mulighed for at råde over ejendom tilhørende de nævnte organisationer m.v. i medfør af lov nr. 1097 af 15. september 2025 om bygge- og anlægsprojekter samt driftsaktiviteter med væsentlige nationale forsvarsformål eller væsentlige civile beredskabsformål.

Det følger af lovens § 4, at vedkommende minister ved ekspropriation kan erhverve arealer og rettigheder, der er nødvendige for gennemførelsen af bygge- og anlægsprojekter samt driftsaktiviteter omfattet af § 1. Det følger af lovens § 1, at loven finder anvendelse på gennemførelse af bygge- og anlægsprojekter samt driftsaktiviteter med væsentlige nationale forsvarsformål eller væsentlige civile beredskabsformål.

Loven har indbygget en såkaldt solnedgangsklausul. Det følger således af lovens § 7, stk. 2, at loven ophæves den 31. december 2028.

2.1.2. Forsvarsministeriets overvejelser

Virksomheder, selvejende institutioner, offentlige myndigheder, foreninger, fonde og øvrige organisationer er ikke underlagt en generel forpligtelse til under krig eller andre ekstraordinære forhold at stille deres ejendom til rådighed for Forsvaret.

UDKAST

En sådan generel forpligtelse påhviler i dag kun landets borgere.

Samtidig er ekspropriationsmuligheden i lov om bygge- og anlægsprojekter samt driftsaktiviteter med væsentlige nationale forsvarsformål eller væsentlige civile beredskabsformål en midlertidig ordning.

Det indebærer, at Forsvaret ikke nødvendigvis vil have mulighed for at råde over ejendom tilhørende virksomheder, selvejende institutioner, offentlige myndigheder, foreninger, fonde og øvrige organisationer, som måtte være nødvendig for, at Forsvaret kan løse sine opgaver i tilfælde af krig eller andre ekstraordinære forhold.

I sådanne tilfælde kan der eksempelvis være behov for at flytte store koncentrationer af personel og materiel, herunder eventuelt også udenlandske støttebidrag, til strategisk relevante områder i landet, hvor eksisterende militære faciliteter og områder ikke nødvendigvis vil være tilstrækkelige til at understøtte Forsvarets behov. Det kan i den forbindelse vise sig nødvendigt at benytte sig af offentlig ejendom såsom skoler og idrætshaller eller virksomheders lagerhaller eller kontorfaciliteter m.v. Tilsvarende kan det vise sig nødvendigt for Forsvaret at have mulighed for at anvende infrastruktur såsom eksempelvis havne og lufthavne til at flytte personel og materiel ind eller ud af landet eller mellem landsdele. Sikkerhedshensyn kan endvidere tilsige, at Forsvaret i tilfælde af krig eller andre ekstraordinære forhold får eksklusiv ret til at anvende bestemt infrastruktur eller anden ejendom.

Det er derfor efter Forsvarsministeriets opfattelse nødvendigt, at bemyndigelsesbestemmelsen i forsvarslovens § 17, stk. 2, udvides til at omfatte en bredere kreds, således at enhver fremadrettet mod fuld erstatning er forpligtet til at stille sin ejendom til rådighed for Forsvaret under krig eller andre ekstraordinære forhold.

Der foreslås ikke – udover en udvidelse af den omfattede kreds – ændringer af den nuværende ordning i forsvarslovens § 17, stk. 2.

2.1.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at forsvarsministerens eksisterende hjemmel til at fastsætte regler om, at borgere under krig eller andre ekstraordinære forhold mod fuld erstatning skal stille deres ejendom til rådighed for Forsvaret, udvides til at omfatte »enhver«.

Bestemmelsen vil dermed fremover – udover for borgere – finde anvendelse for virksomheder, selvejende institutioner, offentlige myndigheder, foreninger, fonde og øvrige organisationer.

UDKAST

Den foreslåede ændring af § 17, stk. 2, vil alene indebære en udvidelse af, hvem bestemmelsen vil finde anvendelse for, og der foretages således ikke en udvidelse eller indskrænkning af bestemmelsens anvendelsesområde i øvrigt.

Det betyder bl.a., at begrebet »ekstraordinære forhold«, i overensstemmelse med den hidtidige opfattelse af begrebet, vil skulle forstås som forhold, hvor statens handlefrihed og sikkerhed er truet, uden at der er tale om egentlig krig.

Det betyder også, at der ikke ændres på, hvilke former for ejendom der vil skulle stilles til rådighed for Forsvaret, såfremt betingelserne i ordningen i øvrigt er opfyldt.

Ligesom efter gældende ret vil der kunne være tale om et ekspropriativt indgreb, såfremt Forsvaret under krig eller andre ekstraordinære forhold måtte gøre brug af adgangen til at råde over andres ejendom.

Der vil som hidtil blive ydet fuld erstatning for ejendom, som måtte blive stillet til rådighed for Forsvaret som led i ordningen.

Der henvises til den foreslåede ændring af § 1, nr. 2, og bemærkningerne hertil.

2.2. Undersøgelser af ulykker og havarier m.v.

2.2.1. Gældende ret

2.2.1.1. Undersøgelser af ulykker og havarier m.v. på søfartsområdet

På det civile område er undersøgelser af ulykker og havarier m.v. til søs reguleret i lov nr. 457 af 18. maj 2011 om sikkerhedsundersøgelse af ulykker til søs, som ændret ved § 2 i lov nr. 724 af 25. juni 2014. Det følger af lovens § 1, at Den Maritime Havarikommission har til opgave at foretage undersøgelse af ulykker og hændelser til søs med henblik på at mindske risikoen for fremtidige ulykker til søs.

Det følger af lovens § 3, stk. 3, nr. 1, at havarikommissionen ikke undersøger ulykker og hændelser til søs, som alene involverer krigsskibe eller andre skibe, der tilhører eller opereres af en stat, og som udelukkende anvendes til statslige, ikke-erhvervsmæssige formål.

Det fremgår bl.a. af bemærkningerne til bestemmelsen i § 3, stk. 3, nr. 1, jf. Folketingstidende 2010-2011, tillæg A, L 147 som fremsat, side 11, at en række af de skibe, som er omfattet af undtagelsesbestemmelsen i stk. 3, er omfattet af andre undersøgelsesinstansers undersøgelsesforpligtelse. Efter

UDKAST

bemærkningerne undersøges ulykker på Forsvarets skibe, således af Forsvaret.

Det fremgår af lovens § 5, stk. 1, at havarikommissionen ikke skal tage stilling til de strafferetlige eller erstatningsretlige aspekter ved ulykkerne eller hændelserne, og at dens undersøgelse skal holdes adskilt fra strafferetlige eller andre sideløbende undersøgelser, der har til formål at placere ansvar eller skyld.

Der er i den forbindelse fastsat en række regler, der har til formål at sikre fortroligheden af oplysninger, der indgår i havarikommissionens undersøgelse.

Efter lovens § 5, stk. 2, må havarikommissionen og dens medarbejdere samt personer og virksomheder, som bistår havarikommissionen, ikke stille følgende oplysninger til rådighed for andre formål end undersøgelsesarbejdet: 1) Alle vidneforklaringer og andre erklæringer, redegørelser, som er modtaget som led i undersøgelserne, og noter, der er taget i forbindelse med modtagelsen af de nævnte forklaringer m.v., 2) oplysninger, der afslører identiteten af personer, der har afgivet forklaringer som led i undersøgelserne, og 3) oplysninger vedrørende personer, som har været involveret i ulykken eller hændelsen til søs, som er af særlig følsom eller privat art, herunder helbredsoplysninger.

Efter lovens § 5, stk. 3, er havarikommissionen, de tilkaldte sagkyndige og andre, der medvirker i en undersøgelse, som foretages af havarikommissionen, under ansvar efter straffelovens §§ 152 og 152 a-e forpligtet til over for uvedkommende at hemmeligholde, hvad de bliver vidende om i forbindelse med undersøgelsen.

Det fremgår bl.a. af bemærkningerne til bestemmelsen i § 5, stk. 3, jf. Folketingstidende 2010-2011, tillæg A, L 147 som fremsat, side 12, at der er tale om en speciel tavshedspligt, der indebærer, at der i henhold til bestemmelsen i offentlighedslovens § 14 ikke vil være adgang til aktindsigt efter offentlighedsloven. Dette indebærer efter bemærkningerne bl.a., at der ikke er adgang til aktindsigt i materiale omfattet af lovforslagets foreslåede § 5, stk. 2.

Efter lovens § 5, stk. 4, finder bestemmelserne om aktindsigt i lov om offentlighed i forvaltningen ikke anvendelse på oplysninger, der af havarikommissionen er videregivet til andre myndigheder inden for rammerne af stk. 3, når disse oplysninger indgår i en verserende undersøgelse af en ulykke eller hændelse til søs. Bestemmelsen i stk. 4 finder kun anvendelse, indtil en endelig søulykkesrapport foreligger, eller der er truffet beslutning om, at en sådan rapport ikke skal udfærdiges, jf. lovens § 5, stk. 5.

UDKAST

Efter lovens § 5, stk. 6, 1. pkt., kan havarikommissionen beslutte, at oplysningerne nævnt i stk. 2 kan videregives og anvendes til andet formål end sikkerhedsundersøgelsen, hvis der er en væsentlig samfundsmæssig interesse forbundet hermed.

På det militære område er undersøgelser af ulykker og havarier m.v. til søs ikke særskilt reguleret ved lov. Der er således ikke fastsat særlige regler om tavshedspligt eller fortrolighed af oplysninger, der indgår i sådanne undersøgelser. Det betyder bl.a., at oplysningerne efter omstændighederne kan videregives til andre forvaltningsmyndigheder, herunder retshåndhævende myndigheder, og at forvaltningslovens § 31, stk. 1, finder anvendelse. Efter bestemmelsen skal en forvaltningsmyndighed – i det omfang den er berettiget til at videregive en oplysning – på begæring af en anden forvaltningsmyndighed videregive oplysningen, hvis den er af betydning for myndighedens virksomhed eller for en afgørelse, som myndigheden skal træffe.

Det betyder endvidere, at der efter omstændighederne kan være ret til aktindsigt i oplysninger, der indgår i undersøgelserne, efter lov om offentlighed i forvaltningen og eventuelt lov om aktindsigt i miljøoplysninger.

2.2.1.2. Undersøgelser af ulykker og havarier m.v. på luftfartsområdet

På det civile område er undersøgelser af ulykker og havarier m.v. i luftfarten reguleret i lov om luftfart (luftfartsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 570 af 19. maj 2025. Efter luftfartslovens § 134 opretter transportministeren en havarikommission, der har til formål at undersøge flyvehavarier og flyvehændelser, jf. § 136, med henblik på at forebygge sådanne. Efter luftfartslovens § 136 undersøger Havarikommissionen havarier og hændelser omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 996/2010 af 20. oktober 2010 om undersøgelse og forebyggelse af havarier og hændelser inden for civil luftfart og om ophævelse af direktiv 94/56/EF (herefter forordningen). Derudover oplister § 136 en række havarier og hændelser, som Havarikommissionen tillige undersøger.

Ifølge forordningens artikel 1 har forordningen bl.a. til formål at forbedre luftfartssikkerheden ved at sikre en høj grad af effektivitet, hurtighed og kvalitet ved gennemførelsen af sikkerhedsundersøgelser inden for europæisk civil luftfart med det ene mål at forebygge fremtidige havarier og hændelser uden at fastslå skyld eller ansvar, herunder gennem oprettelsen af et europæisk netværk af sikkerhedsundersøgelsesmyndigheder inden for civil luftfart.

UDKAST

Det følger af forordningens artikel 3, stk. 3, at sikkerhedsundersøgelsesmyndigheden ikke undersøger havarier og alvorlige hændelser, hvori der er involveret luftfartøjer, som anvendes til militær-, told-, politi- eller lignende opgaver.

Der er i forordningens artikel 14 fastsat en række regler, der har til formål at sikre fortroligheden af oplysninger, der indgår i sikkerhedsundersøgelsesmyndighedens undersøgelser inden for civil luftfart.

Sikkerhedsundersøgelsesmyndigheden er således som udgangspunkt afskåret fra at stille en række nærmere oplyste optegnelser til rådighed for andre formål end sikkerhedsundersøgelserne. Det drejer sig bl.a. om alle erklæringer, som sikkerhedsundersøgelsesmyndigheden har modtaget fra personer i løbet af sikkerhedsundersøgelsen, optegnelser, der afslører identiteten af personer, der har afgivet forklaringer som led i sikkerhedsundersøgelsen, samt oplysninger, som er indsamlet af sikkerhedsundersøgelsesmyndigheden, og som er af særlig følsom og personlig karakter, herunder oplysninger vedrørende personers helbredstilstand.

I luftfartslovens § 144 a er der desuden fastsat regler om tavshedspligt. Efter bestemmelsens stk. 1 er Havarikommissionens personale, tilkaldte sagkyndige og andre, der deltager i en undersøgelse, som foretages af Havarikommissionen, under ansvar efter straffelovens §§ 152 og 152 a-e forpligtet til over for uvedkommende at hemmeligholde, hvad de bliver vidende om i forbindelse med undersøgelsen.

Det fremgår bl.a. af bemærkningerne til luftfartslovens § 144 a, at den har karakter af en speciel tavshedspligt og indebærer, at der ikke er adgang til kommissionens materiale, jf. § 7 i lov om offentlighed i forvaltningen, jf. Folketingstidende 1977-1978, tillæg A, spalte 1900.

Det fremgår af luftfartslovens § 154, stk. 1, 1. pkt., at forsvarsministeren træffer bestemmelse om, i hvilken udstrækning og eventuelt med hvilke ændringer og tilføjelser de i denne lov fastsatte bestemmelser om civil luftfart og de i medfør heraf udfærdigede forskrifter skal få anvendelse på danske militære luftfartøjer og i øvrigt i forbindelse med militær luftfart.

Bestemmelsen er udmøntet i bekendtgørelse nr. 1086 af 12. december 2003 om undersøgelse og rapportering af begivenheder under anvendelse af militære luftfartøjer.

Der er således i bekendtgørelsen fastsat særskilte regler på det militære område om undersøgelser af havarier m.v., hvor militære luftfartøjer er involveret.

UDKAST

Det følger af § 1 i bekendtgørelsen, at formålet med bekendtgørelsen er at fastsætte regler for undersøgelse og rapportering af begivenheder ved anvendelse af militære luftfartøjer for at klarlægge de flyvesikkerhedsmæssige omstændigheder og årsager samt gennemføre forebyggende foranstaltninger.

Begivenheder inddeles efter bekendtgørelsens § 2 som henholdsvis 1) flyvehavari, 2) flyvehændelse eller 3) flyvetildragelse. Et flyvehavari er den mest alvorlige begivenhed og er nærmere defineret i bekendtgørelsens § 3. Der er tale om en begivenhed, der indtræffer under nærmere beskrevne omstændigheder under anvendelse af et militært bemandet eller ubemandet luftfartøj, hvor eksempelvis nogen savnes, afgår ved døden eller kommer alvorligt til skade, luftfartøjet udsættes for skade eller har strukturelle fejl i et sådant omfang, at genopbygning ikke anses for en mulighed, eller luftfartøjet savnes eller er fuldstændig utilgængeligt.

En flyvehændelse forstås som en begivenhed under anvendelse af et militært luftfartøj, der ikke kan henføres til definitionen af et flyvehavari, men som, under de herskende eller lignende omstændigheder, kunne have afstedkommet et sådant. Under flyvehændelser hører blandt andet en kollision, nærkollision, motorsvigt eller funktionsfejl i et eller flere af luftfartøjets systemer, jf. bekendtgørelsens § 4.

En flyvetildragelse forstås som en begivenhed med eller en tilstand på et militært luftfartøj, der konstateres før, under eller efter flyvning, herunder observeres under eftersyn eller inspektion, og som ikke er omfattet af definitionen af et flyvehavari eller flyhændelse, men hvor kendskab til begivenheden skønnes at være af betydning for flysikkerheden eller flyvesikkerhedsvirkomheden i forsvaret, jf. bekendtgørelsens § 5.

Efter bekendtgørelsens § 6, stk. 1, 1. pkt., nedsætter forsvarschefen Forsvarets Flyvehavarikommission for at undersøge flyvehavarier, der indtræffer med militære luftfartøjer.

Efter bekendtgørelsens § 7, stk. 1, nedsætter chefen for den flyvestation, der har det flyvesikkerhedsmæssige rapporteringsansvar for luftfartøjet, en undersøgelseskommission med henblik på at undersøge andre begivenheder end flyvehavari indtruffet med militære luftfartøjer.

Det indebærer, at flyvehændelser eller flyvetildragelser undersøges af en flyvestations undersøgelseskommission, mens flyvehavari undersøges af Forsvarets Flyvehavarikommission.

UDKAST

Der er i bekendtgørelsens §§ 8 og 9 fastsat regler om rapportering til forskellige myndigheder i Forsvaret samt om offentliggørelse af redigerede redegørelser og statistiske oversigter.

Det følger i den forbindelse af § 10 i bekendtgørelsen, at personer, der medvirker i en undersøgelse, som foretages af Forsvarets Flyvehavarikommision eller af en flyvestations undersøgelseskommision, eller andre, som modtager oplysninger i medfør af bekendtgørelsens § 8, stk. 1 og 2, og § 9, stk. 2, under ansvar efter straffelovens §§ 152 og 152 a-e er forpligtet til over for uvedkommende at hemmeligholde, hvad de bliver vidende om i forbindelse med undersøgelsen.

Der er ikke i øvrigt – ligesom på det civile område – fastsat regler om fortrolighed af oplysninger, der indgår i de nævnte undersøgelser, herunder regler, der indebærer, at bestemte oplysninger ikke må stilles til rådighed for andre formål end undersøgelsesarbejdet, jf. forordningens artikel 14 omtalt ovenfor og § 5, stk. 2, i lov om sikkerhedsundersøgelse af ulykker til søs nævnt i afsnit 2.2.1.1 ovenfor.

Da tavshedspligten efter bekendtgørelsens § 10 alene fastsætter en forpligtelse til at hemmeligholde oplysninger over for uvedkommende, kan oplysningerne efter omstændighederne videregives til andre forvaltningsmyndigheder, herunder retshåndhævende myndigheder. Forvaltningslovens § 31, stk. 1, hvorefter en forvaltningsmyndighed – i det omfang den er berettiget til at videregive en oplysning – på begæring af en anden forvaltningsmyndighed skal videregive oplysningen, hvis den er af betydning for myndighedens virksomhed eller for en afgørelse, som myndigheden skal træffe, finder desuden anvendelse.

Da der er tale om en særlig tavshedspligt, vil de forhold, der er omfattet af bestemmelsen, dog ikke være undergivet aktindsigt efter lov om offentlighed i forvaltningen eller lov om aktindsigt i miljøoplysninger.

2.2.2. Forsvarsministeriets overvejelser

Reguleringen af Forsvarets kommissionsundersøgelser af ulykker og havarier m.v. på henholdsvis søfarts- og luftfartsområdet er sparsom, og navnlig er der kun i begrænset omfang fastsat regler, der sikrer fortroligheden af oplysninger, der indgår i sådanne undersøgelser.

Det betyder bl.a., at oplysninger, der indgår i undersøgelserne, efter omstændighederne vil skulle videregives til andre danske forvaltningsmyndigheder, herunder retshåndhævende myndigheder, efter begæring.

Det er imidlertid af væsentlig betydning for gennemførelsen af undersøgelser af ulykker og havarier m.v., at de parter, som skal udlevere oplysninger

UDKAST

til undersøgelserne, ikke behøver frygte for, at oplysningerne efterfølgende kan blive brugt imod dem som led i en strafferetlig efterforskning. Den foreslåede ændring vil således skulle sikre, at havariundersøgelserne, som har til formål at højne sikkerheden til søs og i luften, baseres på det bedst mulige vidensgrundlag, idet de involverede personer eksempelvis ikke vil skulle frygte, at oplysningerne efterfølgende vil blive brugt imod dem i forbindelse med en strafferetlig forfølgning.

Det er derfor efter Forsvarsministeriets opfattelse afgørende – i sidste ende for at kunne forebygge fremtidige ulykker og havarier m.v. – at der skabes mulighed for at sikre fortroligheden af de oplysninger, som indsamles eller i øvrigt indgår i forbindelse med undersøgelserne, således at kommissionerne i højere grad får adgang til alle relevante oplysninger.

Det bemærkes, at formålet med undersøgelserne af ulykker og havarier m.v. er at klarlægge de omstændigheder, der har ført til hændelsen, med henblik på organisatorisk læring og forbedring af sikkerheden. Undersøgelserne har således ikke til formål at tage stilling til straffe- eller erstatningsretlige forhold og ej heller at placere ansvar eller skyld hos enkeltpersoner, myndigheder eller institutioner.

2.2.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at forsvarsministeren kan fastsætte regler om undersøgelser af ulykker og havarier m.v., hvor militære fartøjer eller luftfartøjer er involveret. Det foreslås, at der i den forbindelse kan fastsættes regler om fortrolighed af oplysninger, der indgår i sådanne undersøgelser, herunder oplysninger, der stammer fra vidneforklaringer, og om, at adgangen til aktindsigt i sådanne oplysninger afskæres.

Den foreslåede ordning vil indebære, at der kan fastsættes regler for det undersøgelsesarbejde, som foretages af Forsvarets havari- og undersøgelseskommissioner, hvor militære fartøjer eller militære luftfartøjer er involveret i ulykker og havarier m.v. Bemyndigelsen vil kunne anvendes til at fastsætte regler om en særlig tavshedspligt for havari- og undersøgelseskommissionernes medlemmer, eventuelle sagkyndige og andre, der medvirker i en undersøgelse, som foretages af kommissionerne.

Bemyndigelsen vil desuden kunne anvendes til at fastsætte regler der – ligesom på det civile sø- og luftfartsområde – begrænser mulighederne for at anvende oplysninger indsamlet til brug for en undersøgelse til andre formål end undersøgelsesarbejdet. Det kan eksempelvis dreje sig om vidneforklaringer og andre erklæringer og redegørelser, der er modtaget som led i undersøgelserne, samt noter, der er taget i forbindelse med modtagelsen af forklaringer m.v.

UDKAST

Det bør således have undtagelsens karakter, at der vil være mulighed for at anvende vidneforklaringer m.v. til andre formål end undersøgelsen. Det foreslås på den baggrund, at der kan fastsættes regler om, at de pågældende oplysninger alene kan videregives og anvendes til andet formål end undersøgelsen, hvis væsentlige samfundsmæssige hensyn taler for det. Det svarer til kriteriet for videregivelse af denne type oplysninger i lov om sikkerhedsundersøgelse af ulykker til søs.

Der vil i den forbindelse også kunne fastsættes regler om, at der ikke er adgang til aktindsigt i oplysninger, der af Forsvarets havari- eller undersøgelseskommissioner måtte være videregivet til andre myndigheder.

Den foreslåede bemyndigelse angår undersøgelser af ulykker og havarier m.v., hvor militære fartøjer eller militære luftfartøjer er involveret. Det vil i den forbindelse ikke være afgørende, om disse tilhører Forsvaret eller en fremmed stat.

Der henvises til den foreslåede ændring af § 1, nr. 1, og bemærkningerne hertil.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget vil ikke i sig selv medføre økonomiske konsekvenser for det offentlige.

Såfremt Forsvaret under krig eller andre ekstraordinære forhold gør brug af adgangen til at rekvirere ejendom fra offentlige myndigheder m.v., herunder eksempelvis kommunale eller regionale myndigheder, vil det ske mod fuld erstatning, hvorved det i givet fald vil indebære økonomiske konsekvenser for staten.

Lovforslaget forventes ikke at indebære implementeringskonsekvenser for det offentlige.

Principperne for digitaliseringsklar lovgivning er ikke relevante for lovforslaget.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget vurderes ikke i sig selv at medføre økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Såfremt Forsvaret under krig eller andre ekstraordinære forhold gør brug af adgangen til at rekvirere ejendom fra erhvervslivet m.v., vil det ske mod fuld erstatning.

UDKAST

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget vurderes ikke at have administrative konsekvenser for borgerne.

6. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke klimamæssige konsekvenser.

7. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke miljø- eller naturmæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 19. november til den 17. december 2025 (28 dage) været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatrådet, Brancheforeningen Dansk Luftfart, Centralforeningen for Stampersonel, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Danske Advokater, Danske Beredskaber, Danske Havne, Danske Rederier, Danske Regioner, Dataetisk Råd, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Domstolsstyrelsen, Fagbevægelsens Hovedorganisation, Færøernes Landsstyre via Rigsombudsmanden på Færøerne, Hærens Konstabel- og Korporalforening, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, Kommunernes Landsforening, Naalakkersuisut via Rigsombudsmanden på Grønland, Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Østre Landsret, Retspolitisk Forening, Rådet for Større Flyvesikkerhed, Skibstilsynsrådet, Samtlige byretspræsidenter, SMVdanmark og Teknologisk Institut.

10. Sammenfattende skema		
	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Lovforslaget vil ikke i sig selv medføre økonomiske konsekvenser for det offentlige.

UDKAST

		Såfremt Forsvaret under krig eller andre ekstraordinære forhold gør brug af adgangen til at rekvirere ejendom fra offentlige myndigheder m.v., herunder eksempelvis kommunale eller regionale myndigheder, vil det ske mod fuld erstatning, hvorfor det i givet fald vil indebære økonomiske konsekvenser for staten.
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Lovforslaget vurderes ikke i sig selv at medføre økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v. Såfremt Forsvaret under krig eller andre ekstraordinære forhold gør brug af adgangen til at rekvirere ejendom fra erhvervslivet m.v., vil det ske mod fuld erstatning.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.	
Er i strid med de fem principper	Ja	Nej

UDKAST

for implementering af erhvervsrettet EU-regulering (der i relevant omfang også gælder ved implementering af ikke-erhvervsrettet EU-regulering) (sæt X)	X
--	---

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Der er kun i begrænset omfang fastsat regler for Forsvarets kommissionsundersøgelser af ulykker og havarier m.v., der sikrer fortroligheden af oplysninger, der indgår i sådanne undersøgelser.

På søfartsområdet er Forsvarets undersøgelser af ulykker og havarier m.v. ikke særskilt reguleret ved lov. Der er således ikke fastsat regler om en særlig tavshedspligt eller fortrolighed af oplysninger, der indgår i sådanne undersøgelser.

Det betyder bl.a., at oplysningerne efter omstændighederne kan videregives til andre forvaltningsmyndigheder, herunder retshåndhævende myndigheder, og at forvaltningslovens § 31, stk. 1, finder anvendelse. Efter bestemmelsen skal en forvaltningsmyndighed – i det omfang den er berettiget til at videregive en oplysning – på begæring af en anden forvaltningsmyndighed videregive oplysningen, hvis den er af betydning for myndighedens virksomhed eller for en afgørelse, som myndigheden skal træffe.

Det betyder endvidere, at der efter omstændighederne kan være ret til aktindsigt i oplysninger, der indgår i undersøgelserne, efter lov om offentlighed i forvaltningen og eventuelt lov om aktindsigt i miljøoplysninger.

På luftfartsområdet er Forsvarets undersøgelser af ulykker og havarier m.v. reguleret i § 154, stk. 1, 1. pkt. i lov om luftfart (luftfartsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 570 af 19. maj 2025, hvorefter forsvarsministeren træffer bestemmelse om, i hvilken udstrækning og eventuelt med hvilke ændringer og tilføjelser de i denne lov fastsatte bestemmelser om civil luftfart og de i

UDKAST

medfør heraf udfærdigede forskrifter skal få anvendelse på danske militære luftfartøjer og i øvrigt i forbindelse med militær luftfart.

Bestemmelsen er udmøntet i bekendtgørelse nr. 1086 af 12. december 2003 om undersøgelse og rapportering af begivenheder under anvendelse af militære luftfartøjer.

Det følger af § 10 i bekendtgørelsen, at personer, der medvirker i en undersøgelse, som foretages af Forsvarets Flyvehavarikommission eller af en flyvestations undersøgelseskommision, eller andre, som modtager oplysninger i medfør af bekendtgørelsens § 8, stk. 1 og 2, og § 9, stk. 2 (om afrapportering), under ansvar efter straffelovens §§ 152 og 152 a-e er forpligtet til over for uvedkommende at hemmeligholde, hvad de bliver vidende om i forbindelse med undersøgelsen.

Der er ikke i øvrigt – ligesom på det civile område – fastsat regler om fortrolighed af oplysninger, der indgår i de nævnte undersøgelser, herunder regler, der indebærer, at bestemte oplysninger ikke må stilles til rådighed for andre formål end undersøgelsesarbejdet.

Da tavshedspligten efter bekendtgørelsens § 10 alene fastsætter en forpligtelse til at hemmeligholde oplysninger over for uvedkommende, kan oplysningerne efter omstændighederne videregives til andre forvaltningsmyndigheder, herunder retshåndhævende myndigheder. Forvaltningslovens § 31, stk. 1, hvorefter en forvaltningsmyndighed – i det omfang den er berettiget til at videregive en oplysning – på begæring af en anden forvaltningsmyndighed skal videregive oplysningen, hvis den er af betydning for myndighedens virksomhed eller for en afgørelse, som myndigheden skal træffe, finder desuden anvendelse.

Da der er tale om en særlig tavshedspligt vil de forhold, der er omfattet af bestemmelsen, dog ikke være undergivet aktindsigt efter lov om offentlighed i forvaltningen eller lov om aktindsigt i miljøoplysninger.

For en nærmere gennemgang af gældende ret henvises til afsnit 2.2.1.1 og 2.2.1.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i § 15 b, at forsvarsministeren kan fastsætte regler om undersøgelser af ulykker og havarier m.v., hvor militære fartøjer eller luftfartøjer er involveret. Der kan i den forbindelse fastsættes regler om fortrolighed af oplysninger, der indgår i sådanne undersøgelser, herunder oplysninger, der stammer fra vidneforklaringer, og om, at adgangen til aktindsigt i sådanne oplysninger afskæres.

UDKAST

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at der kan fastsættes regler for det undersøgelsesarbejde, som foretages af Forsvarets havari- og undersøgelseskommisioner, hvor militære fartøjer eller militære luftfartøjer er involveret i ulykker og havarier m.v.

Formålet med bemyndigelsen er, at der skabes mulighed for at sikre fortroligheden af de oplysninger, som indsamles eller i øvrigt indgår i forbindelse med undersøgelserne.

Bemyndigelsen vil kunne anvendes til at fastsætte regler om en særlig tavshedspligt for havari- og undersøgelseskommisionernes medlemmer, eventuelle sagkyndige og andre, der medvirker i en undersøgelse, som foretages af kommisionerne. De forhold, der er omfattet af den særlige tavshedspligt, vil dermed ikke være undergivet aktindsigt efter lov om offentlighed i forvaltningen eller lov om aktindsigt i miljøoplysninger.

Bemyndigelsen vil desuden kunne anvendes til at fastsætte regler der – ligesom på det civile sø- og luftfartsområde – begrænser mulighederne for at anvende oplysninger indsamlet til brug for en undersøgelse til andre formål end undersøgelsesarbejdet. Det kan eksempelvis dreje sig om vidneforklaringer og andre erklæringer og redegørelser, der er modtaget som led i undersøgelserne, samt noter, der er taget i forbindelse med modtagelsen af forklaringer m.v.

Fastsættelsen af sådanne regler vil indebære en fravigelse af forvaltningslovens § 31, stk. 1, om videregivelse af oplysninger til andre danske forvaltningsmyndigheder, herunder retshåndhævende myndigheder.

Det bør således have undtagelsens karakter, at der vil være mulighed for at anvende vidneforklaringer m.v. til andre formål end undersøgelsen. Det foreslås på den baggrund, at der kan fastsættes regler om, at de pågældende oplysninger alene kan videregives og anvendes til andet formål end undersøgelsen, hvis væsentlige samfundsmæssige hensyn taler for det. Det svarer til kriteriet for videregivelse af denne type oplysninger i lov om sikkerhedsundersøgelse af ulykker til søs.

Der vil i den forbindelse også kunne fastsættes regler om, at der ikke er adgang til aktindsigt i oplysninger, der af Forsvarets havari- eller undersøgelseskommisioner måtte være videregivet til andre myndigheder.

Bemyndigelsen angår undersøgelser af ulykker og havarier m.v., hvor militære fartøjer eller militære luftfartøjer er involveret. Det er i den forbindelse ikke afgørende, om disse tilhører Forsvaret eller en fremmed stat.

UDKAST

Det forudsættes, at bekendtgørelse nr. 1086 af 12. december 2003 om undersøgelse og rapportering af begivenheder under anvendelse af militære fartøjer ophæves, når der fastsættes regler i medfør af den foreslåede § 15 b, jf. lovforslagets § 1, nr. 1. Med den foreslåede bemyndigelse vil reglerne i den eksisterende bekendtgørelse udstedt i medfør af luftfartsloven således kunne videreføres i en bekendtgørelse udstedt efter nærværende lov, der samtidig indeholder de foreslåede regler om fortrolighed. Dermed vil de relevante regler fremgå af én samlet bekendtgørelse på området.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Der findes ikke i dag regulering, der generelt indebærer, at enhver under krig eller andre ekstraordinære forhold mod fuld erstatning skal stille sin ejendom til rådighed for Forsvaret.

Det følger af § 17, stk. 2, jf. stk. 1, i lov om forsvarets formål, opgaver og organisation m.v. (forsvarsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 582 af 24. maj 2017, som ændret ved § 3 i lov nr. 708 af 8. juni 2018 og § 1 i lov nr. 714 af 20. juni 2025, at borgerne under krig eller andre ekstraordinære forhold mod fuld erstatning skal stille deres ejendom til rådighed for landets forsvar efter regler, der fastsættes af forsvarsministeren. Erstatningen fastsættes efter tilsvarende regler, som er indeholdt i beredskabsloven.

For en nærmere gennemgang af gældende ret henvises til afsnit 2.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås at ændre § 17, stk. 2, i forsvarsloven, således at »borgerne« ændres til »enhver«, og »deres« ændres til »sin«.

Den foreslåede ændring vil indebære en udvidelse af, hvem bestemmelsen vil finde anvendelse for. Ordningen vil således – udover for borgere – finde anvendelse for virksomheder, selvejende institutioner, offentlige myndigheder, foreninger, fonde og øvrige organisationer.

Der foretages ikke herudover ændringer af den eksisterende ordning, som således videreføres.

Ordningen vil således som hidtil indebære, at der under alle omstændigheder ydes fuld erstatning i forhold til den ejendom, som Forsvaret måtte tage rådighed over.

Begrebet »ekstraordinære forhold« vil, i overensstemmelse med den hidtidige opfattelse af begrebet, skulle forstås som forhold, hvor statens handelfrihed og sikkerhed er truet, uden at der er tale om egentlig krig.

UDKAST

Begrebet »ejendom« vil skulle forstås i overensstemmelse med den almindelige forståelse af ejendomsbegrebet i grundlovens § 73, stk. 1, om ekspropriation. Udtrykket »ejendom« i grundlovens § 73 må forstås i vid betydning. Det er således almindeligt antaget, at bestemmelsen ikke alene beskytter ejendomsret i traditionel forstand. Omfattet af grundlovens ejendomsbegreb er således også ejendomsret til løsøre, rene fordringsrettigheder, immaterialrettigheder, næringsrettigheder samt begrænsede rådighedsrettigheder, såsom brugsrettigheder, servitutter og panterrettigheder samt rettigheder i henhold til private aftaler.

Formålet med ordningen er at sikre, at Forsvaret fremover vil få mulighed for at råde over ejendom, som måtte være nødvendig for, at Forsvaret kan løse sine opgaver i tilfælde af krig eller andre ekstraordinære forhold, herunder ejendom tilhørende virksomheder, selvejende institutioner, offentlige myndigheder, foreninger, fonde og øvrige organisationer.

Der kan eksempelvis være behov for at flytte store koncentrationer af personel og materiel, herunder eventuelt også udenlandske støttebidrag, til strategisk relevante områder i landet, hvor eksisterende militære faciliteter og områder ikke nødvendigvis vil være tilstrækkelige til at understøtte Forsvarets behov. Det kan i den forbindelse vise sig nødvendigt at benytte sig af offentlig ejendom såsom skoler og idrætshaller eller virksomheders lagerhaller eller kontorfaciliteter m.v. Tilsvarende kan det vise sig nødvendigt for Forsvaret at have mulighed for at anvende infrastruktur såsom eksempelvis havne og lufthavne til at flytte personel og materiel ind eller ud af landet eller mellem landsdele. Sikkerhedshensyn kan endvidere tilsige, at Forsvaret i tilfælde af krig eller andre ekstraordinære forhold får eksklusiv ret til at anvende bestemt infrastruktur eller anden ejendom.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. juli 2026.

Til § 3

Bestemmelsen vedrører lovens territoriale gyldighed.

Det foreslås, at loven ikke skal gælde for Færøerne og Grønland, men at loven ved kongelig anordning helt eller delvis skal kunne sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som henholdsvis de færøske og de grønlandske forhold tilsiger.

UDKAST

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

<i>Gældende formulering</i>	<i>Lovforslaget</i>
	<p style="text-align: center;">§ 1</p> <p>I lov om forsvarets formål, opgaver og organisation m.v., jf. lovbe- kendtgørelse nr. 582 af 24. maj 2017, som ændret ved § 3 i lov nr. 708 af 8. juni 2018 og § 1 i lov nr. 714 af 20. juni 2025, foretages føl- gende ændringer:</p>
	<p>1. § 15 b affattes således:</p> <p>»§ 15 b. Forsvarsministeren kan fastsætte regler om undersøgelser af ulykker og havarier m.v., hvor militære fartøjer eller luftfartøjer er involveret. Der kan i den forbin- delse fastsættes regler om fortrolig- hed af oplysninger, der indgår i så- danne undersøgelser, herunder op- lysninger, der stammer fra vidne- forklaringer, og om, at adgangen til aktindsigt i sådanne oplysninger af- skæres.«</p>
<p>§ 17. Under krig eller andre ekstra- ordinære forhold kan forsvarsmini- steren</p> <p>1-3) ---</p> <p><i>Stk. 2.</i> Under de forhold, der er nævnt i stk. 1, skal borgerne mod fuld erstatning stille deres ejendom til rådighed for landets forsvar efter regler, der fastsættes af forsvarsmini- steren. Erstatningen fastsættes ef- ter tilsvarende regler, som er inde- holdt i beredskabsloven.</p>	<p>2. I § 17, stk. 2, 1. pkt., ændres »bor- gerne« til: »enhver«, og »deres« ændres til: »sin«.</p>